Anul II. — Nrul 45 Prețul unui exemplar **4** Lei. Timișoara, 4 Noembrie 1928

SVASTICA BANATULUI

ORGAN SĂPTĂMÂNAL AL LIGII APĂRĂRII NAȚIONALE CREȘTINE

De sub președinția D-lui Prof. *A. C. CUZA*

ABONAMENTUL PE UN AN
Pentru plugari și muncitori Lei 200 | Pentru bănci și fabrici Lei 500
Pentru intelectuali . . . „ 300 | Abonament de sprijin „ 1000
Jugoslavia 200 Dinari :-: In America 4 Dolari

Director-proprietar:
ALEXANDRU ȚIERANU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
TIMIȘOARA I., Str. M. Eminescu Nr. 5.
Redacția pentru jud. Severin: D. Asandi redactor Lugoj.

Concubinajul, divorțurile și scăderea populației

Scrisoare pastorală a P. Sf. Episcop Grigorie al Aradului către credincioșii eparhiei

Din clipa, în care am ocupat scaunul de Dzeu păzitei episcopii a Aradului o mare răspundere simțesc pe sufletul meu. Această răspundere, se mărește când mă cuget mai ales la stările familiare triste din unele părți ale eparhiei noastre a Aradului. Fie cât de mic numărul celor cari trăesc în concubinaj, al celor ca desfac neserios căsătoriile și scade chiar puțin numărul populației, trebue să mă întristez mult.

Intristarea aceasta mă face să vorbesc, fiindcă zice Mântuitorul: „Căruia s'a încredințat mult, mai mult vor cere dela el" (Luca 12 v. 48) Episcopul este dator a-și face datoria astfel ca în orice clipă să poată zice cu Mântuitorul: , pe cari i-ai dat mie i-am păzit și nimeni dintre dânșii n'a pierit fără numai fiul pierzărei" (Ioan 17 v. 12).

Cât de mult aș dori ca nu numai noi conducătorii bisericii, dar și credincioșii să-și dea seama de însemnătatea acestor cuvinte. Noi ne interesăm de voi, dar și voi iubiții mei, trebue să vă dați seama că oricât am osteni, — fără voia voastră nu ne putem bucura de prea multe lucruri bune. Cu toții deci să ne îndreptăm voia spre tot lucrul bun și să scoatem afară dintre noi pre cel rău, precum zice sf. Apostol Pavel. (I Cor. 5. v. 13). Ați auzit cu toții de cutremurul de pământ, care a avut loc în Sâmbăta Paștilor din acest an în Bulgaria, precum și de alte cutremure ce au avut loc în zilele din urmă în Bulgaria și în Grecia. Sate întregi au fost nimicite și mai mult de o sută de mii de oameni au rămas fără adăpost. Jalea și durerea și-au întins aripile peste vecinii noștri de o credință cu noi și trebue să ni se sfâșie inima de durere auzind aceste vești. Nefericiți sunt cei rămași fără adăpost, dar eu zic că de o mie de ori mai nefericiți sunt decât ei ceice n'au fost loviți de cutremur dar în familiile lor este sguduire.

Sguduire mare este când la căsătorie lipsește binecuvântarea bisericii, când căsătoriile se desfac neserios și nu se prea văd prunci prin satele noastre. Aceste lucruri sdruncină familia, care e temelia vieții creștine. E vorba de trei împrejurări, cari ar trebui să lipsească cu desăvârșire din viața noastră. Sunt trei înfricoșătoare păcate, cari, ca trei guri de iad, macină atâtea suflete de frați de ai noștri și sdruncină societatea și amenință neamul nostru cu pierzare. Iată-le, cari sunt aceste mari păcate: concubinajul, divorțurile și lipsa de prunci. Să le luăm pe rând și să arătăm răutatea și stricăciunea lor, dacă le punem pe fiecare în asămănare cu căsătoria creștinească și cu scopurile ei.

Căsătoria creștină e rânduită de Dumnezeu pentruca bărbatul și femeia să se întovărășească, pe o viață întreagă, spre a-și fi unui altuia de ajutor, și pentruca prin rodul legăturii lor trupești și sufletești — cari sunt pruncii — să sporească neamul omenesc și pentruca, prin creșterea de prunci buni, să se lățească împărăția lui Dumnezeu pe pământ.

Mântuitorul Iisus Hristos (la Mt. XIX) arată ce strânsă legătură se face între soț și soție, încât ei formează un singur trup și că nu se cuvine să se despartă de olaltă. Iar Sf. Pavel (Efes. V. 31' reproduce aceleași cuvinte ale Mântuitorului și spune despre căsătoria creștină, că e o taină, pe care o aseamănă cu legătura sfântă dintre Domnul Hristos și dintre Biserița sa. Și tot sf. Pavel mai spune cu un cuvânt, frumos și totodată amenințător despre căsătorie, în ep. Evrei (XIII. 4): „Cinstită este căsătoria întru toate și patul nespurcat, iar pe curvari și pe precurvari îi va judeca Dumnezeu".

Să ne întrebăm acum, că lumea de astăzi întrucât ține sau nu, seamă de măreția și de sfințenia căsătoriei? Câte persoane căsătorite nar putea fi întrebate, cu cuvintele de oarecândva ale Sf-lui Ioan Gură de Aur: De ce profanezi (necinstești) în public taina cea sfântă a căsătoriei?

Chipurile de necinstirea acestei sfinte taine, pe care se razimă viața socială creștinească și tăria unui neam, sunt mai de multe feluri Vă înșirăm câteva din acele chipuri prin cari se vatămă voința lui Dumnezeu privitoare la sf. taină a căsătoriei și sfințenia acestei taine. Iată o seamă din aceste rătăciri vinovate ale vremurilor noastre. Unii încheie — căsătoria — chiar dacă se face ea în chip legiuit, numai cu gândul la poftele trupești sau numai pentru a spori avere peste avere. Unii despărțesc în mod ușuratic căsătoria legiuită. Unii se întovărășesc fiind nevârstnici și mai ales se întovărășesc „de probă", prin ce își necinstesc turpurile și sufletele lor. Unii chiar dacă sunt căsătoriți după legea statului nu cer și binecuvântarea sfintei Biserici și nu-și păzesc credința de soți unul către altul; — iar alții dintre cei căsătoriți numai cu contractul civil sau și cu binecuvântarea Bisericii împedecă legătura lor de a-și da rodul social, cari sunt pruncii.

Intreb acum dimpreună cu Sf. Ap. Pavel, cu multă îngrijorare pentru soartea sufletelor voastre și pentru grija zilei de mâne: Câți v'ați cinstit căsătoria întru toate și V'ați păzit patul nespurcat?

Să le luăm pe rând scăderile mai de căpetenie ale vieții noastre creștinești, concubinajul, divorțurile și lipsa de prunci.

Iubiții mei fii sufletești!

1. Ce înțelege sf. Biserică sub **concubinaj?** Concubinaj se numește oricare însoțire între un bărbat și o femeie, cari s'au legat între olaltă fără binecuvântare bisericească. Deci aci sunt a se înțelege și însoțirile cari se fac numai în numele legii civile sau de stat, sau așa numitele căsătoriile civile. Dar, totuși cele mai vinovate sunt în această privință însoțirile între nevârstnici, pe cari n'ar trebui să le rabde nici legea statului, și pentru cari vor trebui să răspundă, greu și amar, părinții acelora înaintea lui Dumnezeu.

Și acum, iată, cum ni-se înfățișază viața creștină, în această privință în graiul cifrelor. La 1900, în părțile arădane și bănățene ale eparhiei noastre, erau 7177 de însoțiri cu totul nelegiuite, cărora se adăogau 65 cazuri de căsătorii așa zise „civile" — In 20 ani, adică până la 1920, numărul însoțirilor fără binecuvântare bisericească au sporit cu 1447, în loc se scadă. Adecă: la 1920 erau în eparhia Noastră, în ținutul Aradului și în Banat 8689 căsătorii civile și însoțiri de concubinaj și după legea statului. — Iar la anul Domnului 1927 aveam de aceste însoțiri nebinecuvântate în total 10.851, adecă un spor de 2162 față de anul 1920. sau cu alte cuvinte: însoțirile nelegiuite dela 1900 și până la 1927 au sporit cu mai mult de zece mii cazuri.

Dar, pentruca să cunoașteți și mai din adins răul acesta înfricoșetor, trebue să luați aminte, că din întreagă turma noastră creștinească dela 1900, tot al 26-lea creștin era concubin; iar la 1920: tot al 22-lea era concubin; iar la 1927: tot al 17-lea suflet trăia în însoțire fără binecuvântarea sf. biserici. Să v'o însemnați însă bine, că din această socoteală sunt lăsate afară sufletele celor nevârstnici, cari prin urmare nu pot încheia căsătorie. Deci, cu atât mai rea este starea lucrurilor!

Cu adevărat, înfricoșătoare stări! Cu durere trebue să spunem lucrul pe față că în această privință ținutul bănățean al eparhiei Noastre stă în fruntea — răului!

Nu grăim bucuros de acest lucru, dar totuși trebue să-l dăm pe față acest rău, care strică moralității, dar și neamului. La 1900, din 231.149 suflete din protopopiatele arădane, tot al 33-lea trăia în nelegiuire; pe când dincolo, în Banat, din 146.296 suflete, trăia în nelegiuire tot al 20-lea suflet. — La 1927, din 239.022 creștini de dincoaci de Mureș trăia în însoțire nebinecuvântată de sf. biserică tot al 35-lea suflet; iar în Banat din 136.669 suflete, tot al 33-lea suflet.

Calea aceasta, a celui mai înfricoșetor rău social din zilele noastre duce la destrămarea familiei creștine și a societății creștine, și la capătul ei stă, ca o prăpastie adâncă, surparea vieții de Stat și gura, larg deschisă, a Iadului. Căci zice Dumnezeu în Sf. Scriptură (Is. Sir. 21. II): Calea păcatelor este netezită cu petri, și la sfârșitul ei este groapa iadului!

(Va urma).

Regionalismul

de: **Dr. Cornel Grofșorean**

In No. din 23 August al ziarului „Curentul" dl deputat de Timiș-Torontal: Adrian Brudariu a publicat un articol, intitulat „Intelectualii bănățeni și țăranii", prin care a făcut responsabil domnii din Banat pentru dezastrul țărănimei noastre. Și cum acest articol a fost publicat și în „Svastica Banatului" din Timișoara și în „Cuvântul Satelor" (ziar redactat esclusiv de țărani bănățeni), am ținut să răspund în „Patria", No. din 27 Septembrie. La care articol dl Brudariu reflectează atât în „Svastica Banatului", cât și în „Cuvântul Satelor". In consecință țin să-mi clarific punctul meu de vedere.

•

Dl Brudariu mă face „doctrinarul regionalizmului bănățean", și ciudat lucru: stigmatizarea nu mă sperie! Dacă afirmația corespunde adevărului, mă aflu în societate foarte bună. Căci iată dl **Mihalache** este de aceeaș părere, că anume: regionalizmul partidului liberal a nenorocit părțile alipite și a împotmolit țara; dl Iorga în mai multe rânduri a protestat împotriva asuprirei administrative și financiare a Transilvaniei, dl **General Averescu** a înfierat întotdeuna sistemul de exploatare a provinciilor alipite. Și alături de atitudinea aecstor personalități marcante, — toată presa din București — cu escepția ziarelor liberale — au dat alarmă în interesul Transilvaniei periclitate, în frunte cu ziarele „Cuvântul" și „Curentul", cari au sbiciuit nemilos și fără cruțare regionalizmul bucureștean, ascuns la spatele partidului liberal. Servind această atitudine cavalerească și curagioasă a presei mai eficace idealul unificărei noastre, ca apucăturile interesate ale politicianilor. Și în fața acestor constatări — aproape istorice — nu înțeleg ignoranța dlui Brudariu, care și acuma continuă cântecul vechi al regionalizmului ardelenesc. Ori, dsa nu observă că, de 2—3 ani încoace Țara a intrat în o nouă fază a evoluției? Doar azi avem un partid puternic în **Vechiul-regat,** care se opune — prin cuvântul dlui Mihalache — categoric centralizmului exploatator inaugurat în părțile alipite timp de 10 ani. Chiar și partidul Averescan a primit, fără discuții — la 1926 — principiul propagat de dl **Goga: combaterea regionalizmului politic, pe lângă menținerea regionalizmului administrativ.** Așa dară și Goga este regionalist, și partidul poporului, care în scurta sa guvernare a și respectat acest principiu, — propagă regionalizmul practic, **atât de vehement combătut de un singur partid, și de aderenții aecstui partid: de liberali.** Hic Rodus, hic salta!

Nu am generalizat nici când epitetul „regățean" cu toți intelectualii din Vechiul-regat, ci am vizat esclusiv liberalii. Generalizarea au făcut-o, întotdeuna, însuși liberalii, cari, — pentru acoperirea lor — încercau solidarizarea intelectualilor de peste munți, deși, două partide politice, și toți bărbații proeminenți ai Vechiului-regat: **Rădulescu-Motru,** profesor **Petrovici, Negulescu, Gusti** etc. au refuzat categoric această solidaritate. Iară cât mă privește pe mine, —, doctrinar regional" neînsemnat, mi-am fixat atitudinea deja în 1926, când în articolul citat de dl Brudariu, din 7 Martie al ziarului „Gazeta Banatului" am afirmat:

„Căci acest regim (cel liberal) a intronat un regionalizm nebun... a neglijat toate interesele locale, **pentru acapararea conducerii în mâna câtorva preconizați,** împreună cu toate bogățiile... din aceste ținuturi, sub masca intereselor regnicolare, generale și patriotice, întemeind un sistem scârbos de politică colonială și antipatriotică.... De patru ani de zile suntem sistematic spoliați... Toți funcționarii, toți impiegații bănățeni, au fost delăturați pentru a face loc unor elemente inferioare slabe și cu o morală scăzută,.... **fiind scutiți și preferați numa din simplu motiv că, sânt liberali".**

Și cum acel articol a stârnit, încă atuncia, mari nedumeriri între inetlectualii din Vechiul-regat, mi-am precisat din nou punctul meu de vedere, în No. din 14 Martie 1926 a suszisului ziar, când am declarat: „— nu generalizam chestiunea, — când am afirmat că, partidul liberal urmărește tendințe regionaliste. Regionaliste ziceam, deoarece

Propaganda cuzistă în jud. Severin

Intruniri prezidate de d-l prof. univ. Cătuneanu

In timp ce președintele suprem al L. A. N. C.-ului d. prof. A. C. Cuza a început să cutreere în propagandă cuzistă partea de sus a Moldovei și județele Bucovinei, d. prof. univ. Cătuneanu dela Cluj, vicepreședintele Ligei și fruntașul acesteia în Ardeal a primit dispoziții să înceapă propaganda în Banat. In luna Septembrie a. c. d. prof. Cătuneanu, a cutreerat o mare parte a județului Caraș, a Timiș-Torontalului și Aradul, oprindu-se la Lugoj numai în treacăt și unde a ținut o conferință.

Astăzi suntem însă în posesia unui comunicat, primit de organizația L. A. N. C. a județului Severin, prin care ni se anunță că d. prof. Cătuneanu a fixat zilele de 9, 10 și 11 Noembrie a. c. pentru județul Severin unde va veni să țină întruniri. Pregătirea acestor întruniri s'a și început, și în baza unui itinerar stabilit deocamdată în mod provizor de către prșeedintele L. A. N. C. a jud. Severin dr. Const. Murariu, ele ar urma să aibă loc în localitățile: Curtea, Făget, Sacul, Mehadia, Caransebeș și Lugoj.

In numărul viitor vom reveni pe larg. — d. as. —

BCU Cluj / Central University Library Cluj

astfel să manifestă — în părţile alipite — un vechi păcat al partidului liberal: sectarizmul.... Sectarizm în Vechiul-regat, cu o nuanţă regionalistă în părţile alipite. **Din aceste motive nu înţeleg nedumerirea acelor intelectuali, — zicem regăţeni — cari nu fac parte din part. liberal".**

D-l Brudariu a citat — din acelaş articol — o singură propoziţie, — pentru a evita un echivoc. Căci, ce am zis în articolul meu incriminat, din 27 Sept. al ziarului „Patria"?

„Un partid, care timp de zece ani a determinat soarta ţării româneşti, şi care partid este condus esclusiv de intelectualii din Vechiul-regat".

Aşa dară **nu eu sunt acela, care mi-am schimbat convingerile, deoarece** în 1926, ca şi în 1928 am vizat **regăţenizmul liberal,** şi nu am generalizat. Dovadă şi lupta mea modestă, dusă — timp de 6 ani — în cadrele partidului Averescan, deci în un partid regnicolar, care a combătut cu vehemenţă regionalizmul politic. Şi eşirea mea — acuma un an şi jumătate — din partidul poporului — care fapt ar fi fost să fie semnalat de d-l Brudariu, dacă ma făcut, ca fost parlamentar, responsabil pentru politica fiscală a guvernului Averescu, nu se datoreşte acestei atitudini politice a partidului, ci altor împrejurări principiale.

Astfel şi în răspunsul meu dat d-lui Brudariu nu am vizat pe „regăţeanul", — **ci pe omul politic** (căci d-sa în calitatea aceasta şi-a semnat articolul din „Curentul"), — **şi anume pe politicianul liberal, descins în mijlocul nostru, pentru a' ne face — conform unei** practice vechi a partidului liberal — **pe noi Bănăţenii responsabili în văzul dezastrului „care ne scufundă", provocat, şi promovat esclusiv de acest partid, care timp de zece ani a guvernat ţara.** Ei bine! cine este responsabil pentru anarhizarea stărilor noastre dacă nu intelectualii „regăţeni", cari conduc şi menţin acest partid?

Şi să nu ne creadă d-l Brudariu aşa de inocenţi, pentru a ne sugera seriositatea **Lupismului,** ca partid politic. Noi am mai văzut un asemenea joc de saltimbacuri, când d-l **Argetoianu** a eşit — cu vre-o 40 de aderenţi — din partidul poporului, afirmând cu un gest naiv: eu sunt partidul poporului, — pentru a îmbarca, mai târziu, în partidul liberal, **dupăce şi-a împlinit datoria, impusă de Brătianu, ca să spargă rândurile Averescanilor.** Reţetă veche, şi d-l Lupu s'a cam întârziat. Noi cu toţii considerăm fracţiunea Lupistă ca înregimentată în partidul liberal, şi în consecinţă răspunsul meu a vizat — cum amintisăm — **pe deputatul liberal: Adrian Brudariu.**

Şi fac această constatare cu oarecare melancolie, când văd că, un suflet atât de înflăcărat radical şi patriotic cum a deviat — sub forţa nefastă a împrejurărilor — dela aripa stângă, la extrema dreaptă. — Dar să nu fiu rău înţeles: nu condamn la moarte partidul ligeral. Ci din contră, **am firma convingerea că, acestui partid îi se impune încă un rol mare, istoric,** însă nu cu sistemul acesta antidemocratic, dictatorial şi protecţionist. Partidul liberal se va primeni în sens democratic, şi când va deveni partidul democraţiei burgheze, îşi va îndeplini misiunea. Precum nici partidul naţional-ţărănesc nu va rămâne în actualele cadre, impunându-se şi acolo o revizuire şi selecţionare.

Aşa dară regionalizmul transilvănean este un strigăt de alarmă împotriva dezastrului general, care ne ameninţă. Este un semnal al datoriei, de a chema pe toţi la realitate; — căci, ce s'a făcut până acuma, în loc să ne fie consolidat, ne-a desbinat. Şi cine rămâne nepăsător şi indolent în faţa acestei realităţi crude este ori imbecil, ori trădător de neam.

In văzul acestei situaţiuni nu înţeleg observaţia caustică a dlui Brudariu, cu referire la „Autonomie". Cine mai vorbeşte de asemenea vechituri? Şi dece această voită confusie, când definiţia „regionalizmului" este bine precisată: una politică, care tinde la o autonomie, **abandonată de mult chiar de partidul naţional, prin fuzionarea definitivă cu partidul ţărănesc;** — şi una administrativă, pretinsă şi preconizată de toţi ideologii, conducătorii şi gânditorii neamului — cu escepţia cointeresaţilor liberali, **şi asigurată, programatic, de trei partide din Vechiul-regat: partidul ţărănesc, partidul Averescan şi partidul Iorghist.**

(Va urma).

Naţiunea şi Educaţia Fizică

de: **Dem. Stănculescu, profesor**

Statul nostru îşi întemeiază puterea, pe vitalitatea naţiunii şi pe priceperea conducătorilor.

Naţiunea română, atâta vreme este o forţă, cât timp ţăranul, orăşanul şi intelectualul român vor putea să-şi păstreze o minte ageră, un suflet neîntinat şi o sănătate neştirbită..

Dacă acceptăm afirmările fiziologilor, atât mintea cât şi sufletul individului sunt în funcţiune directă de sănătatea corpului.

Iată dar, cât este de importantă problema educaţiunii fizice care garantează o stare de bună sănătate, problemă pe care vrem să o discutăm aci în câteva trăsături generale.

Intr'adevăr, de o stare de sănătate perfectă se poate bucura individul în chip natural, dacă natura şi efectele ereditare sau atavice îi oferă condiţiuni favorabile.

Când aceste condiţiuni sunt nefavorabile, individul nu poate să se socotească a fi într'o perfectă stare de sanătate şi implicit, facultăţile sale mintale şi sufleteşti prezintă caractere anormale mai mult sau mai puţin grave.

Dar, un individ, chiar într'o stare de perfectă sănătate, se poate el mulţumi să-şi trateze cu indiferenţă corpul? Desigur că nu, fiindcă mai curând, sau mai târziu, starea sa fizică se poate resimţi la cel dintâi accident de natură fiziologică.

Şi este lucru constatat că dacă un accident fiziologic găseşte un corp slăbit, nefortificat, starea de îmbolnăvire a individului se va menţine o vreme mai îndelungată şi eventual, poate chiar să-i fie fatală.

Concluzia este aceea, că fiecare individ fie că are un organism perfect sănătos, fie unul şubred, el trebue să se intereseze de acele învăţăminte ale „educaţiei fizice", cari-i pot garanta cu cât mai multe şanse, să-şi ţină organismul într'o stare de tărie permanentă.

Ori, cine nu ştie azi, că elementele „gimnasticei suedeze" cât şi cele mai multe dintre „sporturile" pe cari le cunoaştem, şi cari nu se practică în mod abuziv, tind să realizeze în beneficiul organizmului o stare de suficientă respiraţie şi de circulaţie a sângelui.

Dacă se poate spune, chiar fără a se greşi, că de multe ori sporturile se folosesc abuziv, producând adesea organismului grave cosnecinţe fiziologice, nu se poate spune acelaş lucru despre: „gimnastica suedeză".

Caracterul lipsit de mişcări violente,—cum se întâmplă la atâtea „sporturi" — pe care îl prezintă exerciţiile recomandate de „gimnastica suedeză" ne face să-i atribuim acesteia din urmă, o importanţă capitală, între toate posibilităţile pe cari le-am putea considera ca elemente fundamentale ale „educaţiei fizice".

Din acest pucnt de vedere, dacă iniţiativei particulare, îi este îngăduit să organizeze atâtea feluri de societăţi sportive, cari au în vedere mai mult distracţia, de cât „educaţia fizică" sau poate mai mult întărirea superficială a corpului, decât asigurarea funcţiunilor vitale ale oranizmului: respiraţia şi circulaţia sângelui, nu-i este îngăduit Statului să fie tot aşa de indiferent în organizarea „educaţiei fizice" în şcolile sale.

Observând ceiace se face în şcoli la specialitatea „Gimnastică" ţinem să remarcăm, că este o greşită orientare care se dă elevilor, aceea de a-i ocupa la aceste ore de gimnastică, cu exerciţii de paralele, de prăjină, de fuse, de sărituri şi de sporturi în cari violenţa mişcărilor, n'are nimic comun cu asigurarea unei bune respiraţiuni şi circulaţiuni.

N'avem nevoe de indivizi muşchiuloşi, dar avem nevoe de indivizi la cari funcţiunile vitale ale organismului să fie ridicate la nivelul normalităţii, care determină ca accesoriu în mod absolut sigur, o minte ageră şi un suflet dominat de înclinări pozitive.

Când se vor lua în seamă aceste importante lucruri, de către forurile competente, noi nu ştim; observăm numai, că şi azi în sălile de gimnastică ale şcoalelor secundare, se fac ca şi mai înainte, enorme cheltuieli cu fel de fel de aparate de gimnastică şi Tara noastră, numai de atleţi n'are nevoe ci de oameni sănătoşi la trup, la minte şi la suflet.

Când mai vedem, în afară de acestea, că nici până azi nu s'a introdus „gimanstica" la şcolile comerciale, atât de numeroase în ultimul timp, ne cuprinde grija, şi ne întrebăm uluiţi:

„Există undeva în această Tară, la „Centru, mai ales oameni care să se gândească serios la viitorul naţiunii române, cu deosebire acum când vlăstarele tinere sunt atât de şubrede, şi când toate ţările lumii sunt preocupate în grad superlativ de problema adevăratei „educaţii fizice"?

Ce bine-ar fi să existe!

Darvin

Darvin, filosoful lumii
Geolog, limbist
Geniu şi savant celebru
Şi naturalist.

Vrând să afle, d'unde-s trage
Omul, viţa sa
Cetea ziua, cetea noaptea
Până leşina.

Ba 'nverzise şi la faţă
Ca coaja de nuci
Dar află că viţa noastră
Este din măimuci.

D'ar trăi Darvin acuma
N'ar mai fi trudit
N'ar mai leşina să afle
D'unde am pornit.

Ci-ar scria văzând **păcate**
Ori unde te 'ntorci
Oamenii se trag cu toţii
D'adreptul din porci.

Vasiova. **Petru E. Oance.**

Episcopii din Caransebeş şi prim rabinul Taubes

Reproducem mai jos, comentarele din Nr. 30 şi 36 a gazetei „Renaşterea" organul oficial al Eparhiei Ortodoxe Române a Vadului, Feleacului, Geoagiului şi Clujului, în legătură cu colaborarea unui rabin la o gazetă bisericească:

„Confratele Foaia Diecezană din Caransebeş de vre-o două luni de zile are ca prim colaboratror pe dr. Samuil Taubes, prim-rabin în Caransebeş, al cărui articole cu repetite urmări, apar la locul de frunte. Nu ştim crae-i motivul deschiderii coloanelor organului episcopesc din Caransebeş unui prim-rabin, pentru plasarea unor articole, cari n'au nici măcar scuza că sunt savant-teologice, ci numai o înşirare seacă de date istorico-biblice, lucru ce-l putea face orice mănuitor de scriptură a vechiului testament. Redacţia, profesorii de teologie, protopopii şi preoţii din Eparhia Caransebeşului nu au nici o problemă mai importantă pentru biserică şi preocupările preoţimii pe care să o trateze în formă de articole în „Foaia Diecezană"?

Redacţia".

„Confratele Foaia Diecezană din Caransebeş în numărul din 5 August a. c. ne răspunde indirect observaţiilor noastre privitor la publicarea articolelor prim-rabinului dr. Samuil Taubes. Motivele sunt: întâi că-i venit în Caransebeş din Bucureşti, apoi că-i „bărbat cu cunoştinţe largi atât în literatura profană cât şi în literatura teologică aprofundând Testamentul nou, precum şi scrierile creştine". Este — mai departe — „filoroman şi cu sentimente patriotice pronunţate" etc. Ba mai spune că tatăl său a fost 62 ani prim-rabin al Bucureştilor şi se bucura de prietenia **defunctului Rege Carol I.** Toate sunt însuşiri frumoase şi vrednice de apreciat pentru a putea însă colabora la o foaie eparială ortodoxă, oricine poate şti că îi lipseşte principala **însuşire de a fi creştin.** Publicarea acestor articole a provocat şi indignarea corespondentului ziarului „Curentul" din Bucureşti care în Nr. din 22 Aug., face câteva observări nu tocmai plăcute la adresa conducătorilor parhiei Caransebeşului în legătură cu acest fapt.

Redacţia".

Organul episcopiei din Cluj are perfectă dreptate. Corespondentul „Curentului" a fost sesizat de acest fapt prin articolele apărute în „Svastica Banatului" care nu a folosit tocmai cuvinte de lingusire la adresa episcopilor din Caransebeş.

La cele de sus adăugăm numai atât: **Colaborarea, de orice natură, a episcopilor creştini, cu rabinii jidani este contra spiritului lui Hristos şi dogmelor creştine, deci este o erezie.** Dacă preasfinţiţii din Caransebeş nu ştiu acest lucru, suntem dispuşi a le indica canoanele.

Cu aceasta, chestiunea este tranşată, pentru noi. **A. Tieranu.**

„Anumita chestiune" văzută in Franta

Rezumat după **G. P.** Tradus de **A. Lucaciu** student în Belgia

(Urmare.)

CAROL RENUNŢĂ LA TRON PENTRU A PATRA OARĂ.

Evenimentele din urmă determină consiliul de coroană de a se întruni în şedinţa din 31 Dec. 1925. Consiliul se compunea din miniştrii guvernamentali în funcţiune, vechi preşedinţi ai Consiliului de miniştri, şefii partidelor, patriarch, Preşedintele Curţii de Casaţie şi guvernorul militar al municipiului Bucureşti. Regele anunţă că s'a hotărât să accepte abzicerea la tron a prinţului Carol rugând în acelaş timp pe membrii Consiliului să îl ajute în această penibilă împrejurare. Mai departe îşi exprimă dorinţa de a nu se forma încă nici un Consiliu de Regenţă. Patriarhul, miniştrii şi şefii câtorva partide aprobă în întrebime pe Rege şi declară de a fi complectamente de partea sa; numai d-l Iorga şi d. Maniu cer să se facă un ultim demers pe lângă prinţ înainte de a lua o deciziune irevocabilă. Insă în faţa voinţei Regale neclintite şi în urma asigurării că nu se va numi încă un Consiliu de Regenţă, celebri oameni politici au fost nevoiţi să cedeze. După ce Consiliul aprobă renuntarea la tron, d. Brătianu ţine de a sa datorie de a anunţa celor prezenţi că Guvernul său nu este responzabil de evenimentul în curs, toată responzabilitatea incumbă Regelui.

Motivele cari l'au determinat pe prinţul Carol să abdice nu sunt pomenite. Astfel opiniunile se împart în două grupuri.

Primul — cel oficial — indica drept motive neînţelegerea care există între Carol şi familia sa, datorită purtării sale particulare şi care durează de foarte mult timp; cel de al doilea grup opoziţionist indica motive de ordin politic şi anume: Brătianu voia cu orice preţ să se scape de prinţul Carol dela care în viitor se putea aştepta la orice.

Este de închipuit că amândouă grupurile conţin o mică parte adevărată. Motivele prinţului Carol nu erau numai politice sau numai familiare, ci în acelaş timp **politice şi private.** Acum să vedeţi iubiţi cetitori ce scrie ziarul minoritar „Siebenburgisches Tageblatt" într'un articol din No. datat 3 Ianuarie 1926:

„Este sigur că de mult timp prinţul nu a suportat decât în silă obligaţiunile şi interesele la care trebuie să se subordoneze Moştenitorul unei Coroane. Caracterul său slab şi încăpăţânarea sa a provocat de mai multe ori neînţelegeri serioase între el şi tatăl său, ori între el şi guvern. In timpul veri anului 1918 la un moment când România a fost ocupată de puterile centrale şi când Curtea îşi avea sediul la Iaşi, prinţul trece forntiera rusă în automobil pentru a merge la Odesa unde se căsătoreşte cu o damă din Bucureşti; Zizi Lambrino. Căsătoria fu anulată însă neînţeiegeri se iscară între prinţ şi guvern. Pe urmă vine istoria obişnuită prinţilor moştenitori cari pregătesc pentru folosul lor un program politic pe care ei nu îl pot niciodată realiza. Se zice că programul prinţului era de a forma un guvern din personalităţi ireproşabile şi în afară de partidele politice şi numea doăsprezece persoane cari se bucurau de încrederea lui. In tot cazul era o foarte mare înclinare în spre dictatură. El sa revoltat odată mai mult contra asprei autorităţi a guvernului liberal şi în timp ce ministerul a deschis o anchetă contra câtorva ofiţeri de aviaţie, — a căror inspector general era prinţul — pentru nişte nereguli pretinse la cumpărarea avioanelor Fokker, conflictul a izbucnit pe faţă. Prinţul s'a considerat ofenzat personal pentru că în calitatea sa nu a fost consultat în această chestiune. In ce măsură au fost influenţate faptele prin noua aventură de

BCU Cluj / Central University Library Cluj

dragoste în care prințul Carol s'a avântat, ar fi greu de spus...?

De orice manieră am aprecia drepturile prințului de a se sustrage datoriei care i se părea insuportabilă prin felul în care a renunțat la coroană el a neglijat complectamente de a ține compt de considerațiunile ce situația sa înaltă și responzabilitățile sale trebuiau să fie respectate“.

Vă las cinstiți cetitori să analizați dvoastră singur acest articol apărut într'un ziar străin.

In aceași zi — 3 Ianuarie 1926 — se înrunește la Sinaia un consiliu de Stat particular la care asistă I. Brătianu, 3 miniștri, precum și Regina Maria cu Știrbey.

Brătianu cere Regelui numirea unei Regențe, spunându-i că un refuz ar însemna neîncrederea Regală față de Șeful Guvernului. Regele la început protestează dar în fine este obligat să cedeze. Se aduce în discuțiune alcătuirea Regenții. Sunt propuși: Prințul Nicolae, Patriarhul Miron Cristea și Președintele Curții de Casație Gh. Buzdugan apoi urmă corectarea actului de renunțare și proclamarea principelui Mihai moștenitor de tron, Regența rămânând să fie votată a doua zi de către Adunarea Națoinală. Regele pleacă în aceași zi la București. Ajuns la București imediat a chemat pe șefii opoziției pentru a le anunța că și-a schimbat părerea.

Dece sunt de așteptaa evenimentele cari vor urma a doua zi la adunarea Deputaților în urma următorului mesagiu redactat în trei exemplare.

Va urma

Medicale

Combaterea boalelor venerice

(Continuare). de **Dr. I. Bozac**

După terminarea tratamentului, pacientul va fi controlat serologicește; întâiu din 3 în 3 luni, mai târziu din 6 în 6 luni. Vindecat va putea fi declarat numai acel bolnav, care timp de 2 ani a avut — dela terminarea tratamentului încoace — o seroreacție permanent negativă și a cărui lichid cefalorachidian încă este complect normal.

In cazurile de sifilis în faza seropositivă a perioadei primare sau după apariția erupțiilor secundare — se va face un tratament mai îndelungat, de cel puțin 2—3 ani. In această fază positivă nu vom începe tratamentul direct cu Neosalvarsan, ci vom face mai întâiu câteva injecții cu mercur solubil, pentru a evita astfel reacțiunile spirilare violente (Reacția Herxheimer). Cura I. combinată va fi tot atât de energică cași cura abortivă mai sus descrisă. Cura II. combinată va fi făcută după o pauză de 4—5 săptămâni. Restul curelor se va face după pauze de câte 6—8—10 săptămâni. In anul al doilea pauzele pot fi mai lungi (de câte 2—3 luni), dacă seroreacția a devenit negativă și se menține astfel. Eventualele cure făcute în anul al III pot fi făcute — după apreciere — la fel cași în anul al II. sau pot fi atenuate. Dacă reacția Wasserman — devenită negativă după I. sau a II cură — s'a menținut constant negativă, — dacă puncția lombară nu ne arată nimic anormal, — dacă nu există nici un semn de vre-o localizarea viscerală a sifilisului, — atunci la sfârșitul anului al II. sau eventual al III se va suspenda tratamentul și bolnavul deaci încolo va fi ținut cel puțin 3—4 ani în observație clinică și serologică, făcându-i-se seroreacția Wassermann la început de 2 ori pe an apoi odată pe an. Dacă seroreacția Wassermann și la 2 ani după terminarea tratamentului a rămas constant negativă, putem permite căsătoria. (Profesor Dr. Nicolau).

Tratamentul sifilisului la o epocă mai înaintată a sifilisului secundar sau în cursul periodei de latență clinică post-secundară, va fi de cel puțin 3 ani și va fi strict individual, urmând după putință normeel generale de conducere al tratamentului, stabilite la categoriile de mai sus. Perioda de supraveghiere a bolnavului va fi cât se poate de îndelungată; de cel puțin 10—15 ani, dar mai bine o viață întreagă. (Profesor Dr. Nicolau).

In perioda terțiară a sifilisului, mai ales în sifilisul nervos, se va face un tratament îndelungat, ani de zile în limitele toleranței organismului, — până ce seroreacția și examenul lichidului cefalorachidian nu ne arată că leziunile s'au oprit definitiv în evoluția lor. In acest stadiu, dar mai ales în sifilisul nervos (paralizie progresivă etc.) se vor face injecții cu producte pyretogene. Rezultate excelente ne dă tratamentul cu malarie. In stadiul terțiar ne fac bune servicii preparatele de iod.

Tratamentul sifilisului congenital se va face după aceleași norme ca și la adulți, întrebuințând însă doze mici, potrivite greutății corpului. La noul născut vom începe tratamentul cu fricțiuni mercuriale de câte un gram, — la copiii de câteva luni fricțiuni de câte 2 grame. Fricțiunile se vor face în cicle de câte 4 zile, atașând fiecărui ciclu o zi de repaos. Numărul fricțiunilor va fi de 16—20—24. După primele 4—6 fricțiuni se va putea începe tratamentul arsenical cu Neosalvarsan (intravenos) sau Myosalvarsan (intramuschiular). Doza maximă nu va depăși 1.5 centigrame pe kilocorp. Injecțiile se vor începe cu a VI. parte a acestei doze, care o mărim progresiv ajungând astfel la doza plină cam la a VI. injecție. In total vom injecta 0.08—0.1 centiurame pe kilocorp. Intervalele injecțiilor vor fi la început de 3—4 zile, mai târziu de o săptămână. Copilul va fi tratat timp de 4—5 ani după normele tratamentelor intermitente. Copiii mai înaintați în vârstă pot să primească injecții cu mercur cau cu bismut. (Prof. Nicolau).

Și acum urmează dela sine întrebarea: Cum să ne apărăm în contra sifilisului? Măsurile de apărare rezultă din posibilitățile de infectare, pe cari le-am descris mai sus. Evitându-le, vom rămânea scutiți de această boală. Materialul infecțios ajuns la corpul nostru va trebui să-l nimicim. Acest scop îl servesc soluțiile și în alifiile desinfectante. Cele mai importante sunt: Sublimatul în soluții și în alifii, hydrargyrum oxycyanatum în soluții și în alifii, chininul (alifii de 30% — „Duanti“), calomelul în alifii de 33% etc. Aci amintesc câteva bune recete:

Rp.

Hydrargyr bichlor. Corros	0·3 gr.
Natrii chlorati	1·0 „
Tragacanth	2·0 „
Amyl	4·0 „
Gelatin	0·7 „
Alcohol	25·0 „

Alifie desinfectantă (Neisser-Siebert).

Rp.

Calomel v. p.
Lanolin
Vaselin aa. 10·0
M. f. ungu

Rp.

Hidrargyrum oxycyanati 0·06 g.
Lanolin. pur. ad. 15·0
M. f. unqu.

După sărutări cu străini, în special cu persoane suspecte se va clăti gura cu apă oxigenată și vor fi unse buzele cu o alifie desinfectantă.

Inainte și după contactul sexual se vor unge organele genitale externe cu o alifie desinfectantă, având grije că această alifie să pătrundă în toate cutele pielii. Este natural că după contactul sexual să fie spălate imediat organele sexuale, cu apă caldă sau și mai bine cu soluții desinfectante. Succesul acestei măsuri profilactice depinde dela precizia execuției. Nu ne vom mulțumi încă cu desinfecția penisului, ci vor trebui desinfectate toate acele părți ale corpului cari au ajuns în contact cu persoana suspectă de boală, în special scrotul și muntele Vinerei.

Iar acuma, ca încheiere, voiu schița un proiect de acțiune în contra boalelor venerice, care proiect angajează la luptă contra acestui flagel pe toți factorii sociali mai importanți și care proiect cuprinde toate mijloacele de luptă, aflate de bune în alte țări, dar mai ales în țările occidentale. Acest program ar cuprinde în rezumat:

I. Educația poporului și propaganda contra boalelor venerice.

II. Lupta contra cauzelor prostituției și a contagiunei.

III. Lupta contra isvoarelor de contagiune.

IV. Pedepsirea transmisiunei conștiente a boalelor venerice.

V. Profilaxia individuală.

VI. Tratamentul rațional și intensiv al boalelor venerice.

(Va urma).

Săptămâna morții. In gara Recea s'a ciocnit acceleratu ce venea dela Sibiu, cu simplonul din spre București. Mai multe vagoane au fost complect sfărâmate. Numărul morților se ridică la 39, iar cei grav răniți sunt peste 50 la număr. Ziarele jidovești fac un tămbălău extraordinar pe această chestiune și afirmă, că locuitorii din Recea ar fi jefuit pe călătorii nenorociți. Adevărul este, că sătenii români și-au rupt hainele de pe corp, ca să facă pansamente pentru legarea rănilor celor vulnerați. Nu s'a furat nimic.

In săptămâna aceasta s'au ciocnit două trenuri în gara Charfield (Anglia). Sunt 12 morți și mulți grav răniți.

In Neckar (Germania) o ciocnire de trenuri a cauzat 5 morți și 16 răniți.

In Ludwigsstadt: 1 mort 9 gravrăniți.

In gara Kaiserlautern: 9 morți, 20 răniți.

In Lajcovac (S. H. S.) 2 morți, 9 răniți.

Acestea într'o singură săptămână și cine știe câte au mai fost, fără să fie publicate de ziare.

Teatru pentru tinerime

de: **Prof. Iosif Velceanu**

Unde dai și unde crapă!

comedie cu cântece, într'un act.

(Continuare).

XYLOPHON:

Apropo! Știi că colegul Cărăbuș are mâne onomastica! In de seară cercetașii îi vor da serenadă.

E prietinul lor și-l stimează foarte mult!

M'am recercat să dirijez corul...

Grăbesc la ansamblu...

(a parte). **Asta-i ce mă 'nteresează!**

(**vrea să plece,** dar iarăși re'ntoarec).

Ad finalem: Nu fii prea aspru cu tinerii! Doar și noi eram cândva tineri... știi, păcatele tinerețelor! S'ar cuminți ei cu timpul! (a parte). **Asta-i ce mă 'nteresează! Serbus! (ese).**

RADIUS:

(filosofând). Semnează cu X. Așadar o necunoscută. Anonimă!

Cine-o fi bibilica? Il chiamă în parcul Eminescu... va se zică, aproape de pension. Pe baza ipotezei ușor de ghicit: bibilica din pension! E feminină! Trebue să găsesc pe această X! Cum să resolv problema? Ce calcule să fac? Iată primele condiții!

(înfuriat). Un licean neisprăvit, un simplu candidat, un nevoiaș în ale matematicei, al cărui prestigiu e zero! **Oribil!** Dânsul e îndrăgostit! Dânsul a fost în stare să ademenească sufletul unei bibilici și a avut curajul să-i cucerească inima! El, slăbănogul în ale matematicei?...

(cu Duioșie). Și eu... om în toată firea... Licențiat și doctor în matematici, care mă joc cu radicalele și am în degetul mic mai multă algebră decât întreaga lui nemotenie... eu... n'am răgaz să-mi bat creerii cu astfel de probleme sufletești...

(enervat). Da, n'am răgaz fiindcă equațiile și radicalele mi-au sdruncinat nervii... iar licența și doctoratul mi-au dărimat visările sufletești ale tinereților, ce trec repede și nu se mai re'ntorc...

(furios). Și această epistolă mi-a răsvrătit firea! Cutezanța lui Dinu m'a scos din sărite... Mă cuget, cum să-l pedepsesc? Mai întâiu îl voiu lăsa la matematici, oricât de bună i-ar fi lucrarea; în cazul de față nu prinde la balanță...

Apoi, voiu duce chestionul înaintea conferinței... voiu aplica regulamentul școlar și-l vom elimina din toate școlile țării!

Așa cere legea! Nu va mai ajunge la bacalaureat! Il vom executa fără milă, pe acest mizerabil și hoț de bibilici!...

(liniștindu-se). Dar scoate orologiul), în curând va fi ora 5. De-l voiu prinde în flagranti, fac record pe terenul de spionagiu ca un adevărat detectiv de profesie, care-și cunoaște meseria.

(sondează terenul). Trebue să vină din partea aceea, ca să între în parc... Il voiu pândi aci și-l voiu surprinde... Și-apoi de guler, băiete!!

(cu ironie). Dar biata bibilică! Verișoara! Hm! Sermana fetiță! Va fi enervată așteptându-și idealul...

(glumind). Voiu consola eu fetișcana; sunt meșter în d'al de astea, când se ivește necesitatea!

Deci, în funcție Radius! Fii atent și curagios Oboseala se răsplătește! (**se ascunde** în fond)

SCENA 9.

Inocența, Radius, apoi Cărăbuș.

INOCENȚIA:

(**ese enervată** din pension).

Uf! că-mi vine să turb de mânie! Unde-o fi plecat Florica? Elevele îmi spun că e bolnavă și că s'a retras în cameră... dânsa nu era acolo!

Dar am aflat, în locul ei, altă ceva: un corpus delicti! Uf! plesnesc! ...O scrisoare... o epistolă dela un Dinică! Frumos nume!

Ce rușine din partea Floricei! Se nimicește nimbul și reputația pensionului!

(liniștindu-se). Să mă astâmpăr ca să pot raționa! Rendezvousul e fixat la ora 5, tocmai aci în fața parcului. Dânsul va grăbi să-și vadă fluturașul...

Bine! Voiu ținea strajă și mă voiu convinge,, dacă e un tiner amorezat, dar nevinovat în afecțiile sale, ori, că e vre-un hoț de profesie...

(hotărîtor). Dar pe Florica o voiu lua de-aci înainte sub scutul meu personal, voiu feri-o să n'ajungă victima unor bărbați fără suflet, — fiindcă oricât de inofensivi s'arată acești prefăcuți... în realitate toți sunt hoți și nici unul n'are intenții serioase de căsătorie... Ademenesc pe sermanele fete și-apoi se fac nevăzuți... Dar și dacă se căsătoresc nu-și schimbă năravul și bietele femei gem sub torturile barbarilor...

(cu maliție). Nu! Nu! Tu Inocența, în baza diplomei și a intelgenței tale vei rămânea pentru totdeauna nemăritată, vei rămânea liberă, și vei privi cu tot disprețul la acești scârboși de bărbați, care n'au nimic sfânt în sufletul lor...

(Inserează).

Dar ce-aud? Par'că vine cineva?! (**se pune** la pândă).

RADIUS:

(pășește încet). Mi se paru, că aud o voce de femeie! aceasta o fi bibilica!

(a parte). Dinu poate nici n'a citit epistola și n'o să mai vină...

INOCENȚIA:

(a parte). Cred, că n'am așteptat înzădar! Văd figura unui bărbat! Va fi... amorezul? O să'l recunosc!

RADIUS:

(tușește, prefăcut).

INOCENȚIA:

(tușește și dânsa).

(Va urma).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

INFORMAŢIUNI

Regele Mihai I. a împlinit vârsta de 6 ani. In ziua de 27 Oct. M. S. Regele Mihai I a împlinit vârsta de 6 ani. Cu această ocazie, în Catedrala din Timişoara s'a oficiat un serviciu divin, la care au luat parte toate uatorităţile militare şi civile.

Ziua naşterii M. S. Reginei Maria. In ziua de 29 Oct. c. în toate Bisericile din ţară s'au oficiat servicii religioase, cu participarea tuturor autorităţilor, cu ocazia aniversării naşterei M. S. Reginei Maria.

Vizită canonică. P. S. S. Grigore, Episcopul Aradului, pleacă la fraţii noştri din Banatul robit, pentru a le aduce binecuvântarea Bisericii strămoşeşti. Această vizită canonică va dovedi fraţilor noştri, că neamul românesc nu i-a uitat, ci aşteaptă timpul, când toţi românii vor fi uniţi sub glorioasa stăpânire a Coroanei de Oţel. Poate, că P. S. Grigore nu va spune acest lucru, dar să ştiţi, că aşa este. Prea sfinţitului îi exprimăm mulţumirile noastre, pentrucă ni-a împlinit o veche şi arzătoare dorinţă. Intru mulţi ani stăpâne!

Căsătorie. In ziua de 27 Oct. şi-au serbat cununia religioasă d-l Dr. Virgil Cimponeriu, jurisconsultul oraşului Timişoara, cu d-şoara Cornelia Grofşoreanu, fiica d-lui Dr. Cornel Grofşoreanu. Felicitările noastre.

Procesul doctorilor Diel şi Bauer. Am întrerupt publicarea acestui proces pentru a nu provoca aspectul că intenţionăm a influinţa Justiţia, care zilele acestea va judeca din nou acest proces. După pronunţarea sentinţei vom continua.

Examenele particulare la „Şcoala Elementară de Comerţ“ din Timişaora. Se aduce la cunoştinţa tuturor celor interesaţi şi în special funcţionarilor comerciali, că la „Şcoala Elementară de Comerţ“ din Timişoara se mai primesc înscrieri la examenele particulare chiar şi după 1 Noemvrie a. c. însă cu aprobarea Onor. Inspectorat Şcolar. Actele ce trebuesc depuse la înscriere în clasa I-a a şcoalei, sunt următoarele: 1. Certificatul de absolvire a 4 clase primare; 2. Extract de naştere' 3. Act de naţionalitate; 4. Act de revaccină. Absolvenţii şcoalei, după 3 ani de cursuri fac armata numai un an devenind sub-ofiţeri de rezervă iar dacă mai fac şi „Cursul Seral“ de 3 ani, devin ofiţeri de rezervă.

Corul „Banatul“. In ziua de 15 Nov. ora 8½ se ţine Adunarea Generală de constituire a corului „Banatul“ sub conducerea d-lui Sabin Drăgoi. Acest cor va funcţiona în locul corului „Doina“ care s'a desfiinţat.

O alegere în Germania. In ziua de 1 Oct. c. cu ocazia unei alegeri în Hamburg, s'a produs o ciocnire între naţionaliştii germani şi comunşti. Un comunist a fost ucis şi 120 grav răniţi.

Va se zică, şi în Germania se fac alegeri după sistemul românesc.

Sportive. Duminecă, la 4 Nov. ora 11 se va demonstra la „Strand“ noua invenţie a d-şoarei Valeria Knezi: „Hidroski“-ul sau patinele de apă. Acest aparat montat la picioare, îţi permite să umbli pe apă, ca pe uscat. Are capabilitatea de a transporta 140 chilograme. Această demonstraţie sportivă se face sub patronajul Federaţiei Sportive, prezidată de d-l Colonel Sâmboteanu. Biletul de intrare Lei 25.

La Librăria „Cartea Românească“ Bulevardul Regele Ferdinand 5 se vând gramafoane şi plăci pe rate lunare.

Pagubele uraganului din Florida. După calculaţiunile Societăţii „Crucea Roşie“, pagubele cauzate de uraganul din Florida se ridică la 50 milioane dollari. Au fost complect distruse 4000 case, şi 13.000 distruse în parte.

Un mic progrom în Berlin. In ziua de 30 Sept., naţionaliştii germani au aranjat un mic pogrom în „Sport-palast“-tul din Berlin. Sunt 30 răniţi şi 92 arestaţi.

Din viaţa satelor noastre

Herneacova. Atragem atenţia preturii din Recaş asupra felului cum se administrează această comună. Sigilul comunal se află la notar, nu la primar, cum ar trebui să fie. Când notarul pleacă de acasă, sigilul îl are nevastă-sa. In asemenea cazuri, localul primăriei este închis şi primarul stă pe stradă, ca slăbănogul dela lacul Vitezda, care aşteaptă coborârea îngerului care tulbură apa.

Ce bine ar fi, că în locul îngerului să se coboare odată o mică anchetă în această comună, pentru ca apa să se tulbure mai de grabă.

Nadăş. In hotarul comunei se află terenul expropriat dela „Industria lânei“, a cărui administrator este jidănaşul Adalbert Maister. Acest jidănaş s'a pus să taie tufele ce au crescut pe terendupă expropriere. Astfel, terenul situat pe o râpă, ce serveşte drept izlaz comunal, se surpă nimicind toată vegetaţia. Sătenii au intervenit la d-l prefect Dr. Coste, care a dispus să nu se mai taie aceste tufe. Acest ordin a fost respectat câteva luni de zile.

Acum, nu cunoaştem prin ce misteriu, jidanul a pornit din nou la extirparea tufelor.

Rugăm autorităţile în drept să pună pe acest jidan cu botul pe labe!

— Primăria comunală face prestaţii jidanului Maister pentru telefonul ce-l are instalat în casa sa particulară din această comună. Oare nu ar fi bine ca comuna să-şi instaleze un aparat propriu şi să nu fie avizată la „bunavoinţă“ bine recompenzată a harhărului Maister.

*

In ziua de anul nou al jidanilor, notarul din Herneacova, d-l Bongart a venit la jidanul Maister, ca să-l felicite. (Trebue că are multe griji cu conducerea treburilor comunale). Cu această ocazie, d-l notar a tras un chef strașnic la fiul Palestinei. Seara, când a plecat spre casă (spre Herneacova) a întâlnit un biet ţigan, la marginea satului, pe care l'a provocat să se legitimeze. Ţiganul i-a spus, că toate actele sale se află la primarul comunei spre control. Cu toate acestea d-l Bongart, l'a luat la bătaie şi i-a confiscat nicovala, o căldare şi alte instrumente ţigăneşti. Apoi a dat foc trăsurei în care se aflau cotromenţele ţiganului.

Trăsura şi tot ce se afla în dânsa au ars, iar bietul cioroiu bătrân a rămas fără adăpost, împreună cu babă-sa.

Sătenii au sărit să stingă focul, care tocmai atunci când se cărau paiele — ameninţa să aprindă satul.

Aşa se termină anul nou jidovesc pentru un notar slovac în România mare!

Pişchia. Pantofarul Graure Ignaţie, în etatea de 42 ani şi-a pus capăt vieţii prin strangulare. Sinucigaşul a fost un alcoolist cunoscut, din care cauză a avut multe neplăceri cu membrii familiei sale. In ziua sinuciderii a venit beat dela birt şi a comis actul desperat.

Periam. Săptămâna trecută, membrii partidului naţional-ţărănesc s'au întrunit în număr de 28 persoane, în casa unui aderent. Jandarmeria aflând despre această adunare neautorizată, au arestat pe toţi participanţii şi i-au înaintat Consiliului de Război din Timişoara.

La intervenţia d-lor Dr. Cigăreanu şi Dr. Băran, 25 persoane au fost puse în libertate. D-l Dascălu şi alţi doi au fost reţinuţi arestaţi, ca convocatorii acestei întruniri neautorizate.

Pesac. Fried Reinhold, pe când trecea cu trăsura peste calea ferată, a fost prins de trenul ce venea dela Timişoara. Locomotiva a sfărâmat trăsura. Fried a căzut între cai, cari l'au călcat. In stare grav rănită a fost dus la spitalul din Sânnicolaul-mare.

Teregova. Pe muntele „Mânioasa“ şi „Igegu“ s'a aranjat o mare vânătoare de mistreţi şi capre negre, de către şeful ocolului silvic Mihai Cloşan. La această vânătoare au luat parte şi timişorenii Eutimiu Loichiţa şi Aurel Coracu. La un moment dat, vecinul d-lui Loichiţa trage într'un mistreţ, iar d-l Loichiiţa întreabă prin semne, că a căzut mistreţul sau nu. In acest moment, la 20 paşi de d-l Loichiţa se ridică un urs colosal, în două picioare şi înaintează spre d-l Loichiţa, care nu l'a văzut, din cauza tufelor, până când era la 10 paşi depărtare. Graţie prezenţei de spirit a d-lui Loichiţa, care cu un glonţ sigur plasat, a ucis ursul, s'a evitat un accident fatal. Ursul s'a prăbuşit la picioarele vânătorului .

Această întâmplare a impresionat foarte mult pe vânători, cari nu au ştiut, că pe acest teren se află şi urşi.

Utvini. Săptămânele trecute am publicat ştirea că veterinarul jidan Laslo Hugo a aflat la armăsarul d-lui Eftimie Rotaru din Sânmihail român, că are un „os mort“ când la un picior, când la celălalt.

Acum aflăm altă ispravă a jidanului veterinar, anume: In comuna Utvini s'au adunat toţi mânzii crescuţi din armăsarii statului din Parţa, pentru o expoziţie de cai la Parţa. La această „recrutare“, jidanul a aflat de cel mai frumos, chiar mânzul d-lui Rotaru din Sânmihaiu. **A lăsat să'l înfiereze.** Când să-i facă certificatul, aflând, că este proprietatea d-lui Rotaru, **l'a răspins, fără nici un motiv.**

Această procedură dovedeşte că veterinarul jidan persecută pe Vasile Rotaru şi că nu-şi face datoria cu imparţialitatea obligătoare pentru funcţionarii de stat.

Rugăm autorităţile zootechnice să binevoiască a ordona o anchetă pentru stabilirea felului în care Laszlo îşi face datoria.

Dacă se constată neglijenţă în serviciul lui, să fie imediat înlocuit cu un român, care cunoaşte, ce este un „os mort“ şi nu se face de râs, cum s'a făcut jidanul Laszlo.

Cu jidanii nu facem treabă!

Glume

Şcoală administrativă. D-l Dr. Coste, reîntors dela Paris unde a fost să studieze administraţia franceză, în gară a fost aşteptat de d-l Ion Oprea, care l'a rugat ca să'i deie lecţii de administraţie, fiindcă la teologia din Sibiu n'a învăţat asemenea lucruri. Dr. Coste, fiind bolnav şi neavând timp să esplice ce a învăţat în Franţa, a primit propunerea d-lui Oprea, cărui îi dă ore, zilnic, între 7—8 seara.

Contabilitate dublă. Profesorul E. Mihai, a deschis un curs de contabilitate dublă. Primul elev înscris este d-l Dr. Avram Imbroane.

Teatrul românesc. Fiind patru directori numiţi la teatrul din Timişoara anul acesta oraşul rămâne fără teatru românesc.

Din „lumea bună“ timişoreană. Un domn mare din Timişoara, s'a încurcat cu o fetiţă într'un hotel. Incurcătura a plătit-o cu cinci bancnote de câte una mie Lei. Fetiţa norocoasă, când a încercat să schimbe bancnotele, a fost deţinută de poliţie, fiindcă bancnotele au fost falşe.

Incurcătura discretă s'a terminat cu un imens scandal şi cu un proces de divorţ. Faptul este autentic.

Un duel cu spriţu. D-nii Biştea şi Vidrighin comandanţii pompierilor din Timişoara, s'au duelat cu spriţurile în şedinţa consiliului comunal. Martorii duelului au fost d-nii general Domăşneanu şi Dr. Crişmariu.

Corul Doina se reorganizează. Muribundul cor „Doina“ a fost salvat de moarte prin înscrieera d-lui Dr. Licareţiu şi Lendvay în rândurile cântăreţilor.

Primăria Municipiului Timişoara.

No. III. 31136.

PUBLICAŢIUNE DE LICITAŢIE.

Primăria municipiului Timişoara, publică licitaţie pentru procurarea imprimatelor şi rechizitelor de scris necesare serviciilor, birourilor şi instituţiunilor com. pe anul 1929.

Licitaţia se va ţine în biroul Serv. economic com. la data de 5 Decemvrie 1928, ora 9 a. m.

Ofertanţii vor prezenta la data licitaţiei ofertele semnate, timbrate, închise, sigilate şi provăzute cu garanţie de 10% în numerar sau efecte de stat asupra sumei oferite.

Conspectul imprimatelor şi rechizitelor de scris se poate vedea la serv. economic, zilnic în orele de serviciu.

Timişoara, la 20 Octomvrie 1928.

Primăria Municipiului Timişoara.

No. 4328/1928. Port.

PUBLICAŢIUNE DE LICITAŢIE.

Subsemnatul Portărel aduce la cunoştinţă publică că în urma decisului No. 23965/1927 al judecătoriei urbane Timişoara în favorul Băncii „Mercur“ de Comerţ şi Credit S. A. Timişoara, repr. prin Dr. Cornel Teicu advocat în Timişoara, pentru suma de Lei 24.700.— capital, 12% interese dela 19 Iulie 1927 1/3% taxă cambială, 316 Lei cheltueli de protest şi pentru Lei 3.910.— cheltuieli deja stabilite, precum şi pentru cele ce se vor mai surveni, se fixează termen pe ziua de 12 Nov. 1928 ora 12½ p. m. în Timişoara III. Str. Feldioara No. 4 pe când şi unde se vor vinde prin licitaţie obiectele sechestrate şi anume: diferite mobile de cameră şi covoare, evaluate în suma de Lei 13.000.—

Timişoara, la Oct. 1928.

C. Herescu portărel.

Corpul Portăreilor Tribunalului Timişoara

No. 1417/1928.

PUBLICAŢIE DE LICITAŢIE.

Subsemnatul portărel aduc la cunoştinţa publică, că în urma decisului No. G. 6599/2/1927 al Judecătoriei Rurală Timişoara în favorul lui Dr. Virgil Opran avocat din Timişoara în contra pentru suma de 12.450 Lei cap. interese de 10% dela data de 12 Martie 1927 şi pentru spese în 3.070.— Lei deja stabilite şi cele ce se vor mai stabili în viitor, se fixează termen pentru efeptuirea licitaţiei pe ziua de 14 Noemvrie 1928 ora 9 a. m. în comuna Timişeni (Şag) pe când şi unde se vor vânde prin liciaţie publică obiectele secvestrate şi anume: obiecte de casă, etc. preţuite în 12.150.— Lei.

Timişoara. la 20 Octomvrie 1928. **M. Jercea, portărel.**

Judecătoria Urbană Timişoara Secţia Cărţii Funduare.

No. 7421/928 cf.

Extract din publicaţiune de licitaţie.

In cauza de executare pornită de urmăritorul Alexandru Ţieran la cererea urmăritului Judecătoria ordonă Licitaţiune nouă în baza §§ 176 şi 185 din legea LX. din 1881 asupra imobilului înscris în cf. a comunei Timişoara-Elisabetin din circumscripţia Judecătoriei urbană Timişoara Nr. 574 protocolului cf. A 3—35 No. top. 735/1—19 şi 750/1—14 cu casa Nr. 105 în preţul de escl. 297.00z Lei şi asupra imobilului cuprins în cf. a comunei Timişoara-Elisabetin No. 1523 A 2-16 No. top. 757 1—15 în preţul de exclamare 132000 Lei pentru încasarea creanţei de 85.000 Lei bani, capital, interese de 12% de la 14 Iulie 1924, spese de proces şi de executare de 5993 Lei bani fixate până acum spese de 1500 Lei bani fixate acum pentru cererea de licitaţiune. Licitaţiunea se va ţine în ziua de **17 luna Decemvrie 1928 ora 9 în palatul dicacterial parter uşa No. 20.** Imobilele ce fi licitate nu fi vândute pe un preţ mai mic de cât jumătate din preţul de strigare. Cei cari doresc să liciteze sunt datori să depoziteze la delegatul judecătoresc 10% din preţul de strigare drept garanţie în numerar sau în efecte de cauţie socotite după cursul fixat în § 42 legea LX 1881 sau să predea aceluiaşi delegat chitanţa constatând depunerea judecătoreşte prealabilă a garanţiei şi să semneze condiţiunile de licitaţie (§ 147, 150, 170 legea LX. 1881 § 21 leg. XL. 1908). Dacă nimeni nu oferă mai mult cel care a oferit pentru imobil un preţ mai urcat de cât cel de strigare este dator să întregească imediat garanţia fixată conform procentului preţului de strigare la aceiaşi perte procentuală a preţului ce a oferit (§ 25 XLI 1908).

Timişoara, la 8 Oct. 1928.

Dr. Fiala m. p. judectăor.

Pentru conformitate:

Zivanovici, grefier

CINEMA:

CETATE: 2, 3 şi 6 Nov. — APOLLO: 4, 5 şi 8 Nov.
CONCORDIA: 10 şi 11 Noembrie

AURORA

— Zorile sau răsărit de soare —

O mare premieră în România. Al 9-lea film mare din sezonul 1928-1929. Splendidă realizare cinematografică de Murnau după nuvela „Călătoria la Tilsit“ de Hermann Sudermann. Aceiaşi melodie veşnică, când dulce şi blândă, când asprà şi furtunoasă, din cântecul de dragoste, gelozie sau ură, ce frământă sufletul bărbatului şi al femeii.

In rolurile principale:

George O'brien şi Janet Gaynor

Institutul de Arte Grafice „CARTEA ROMÂNEASCA“ Sucursala Timişoara, Piaţa Ţepeş Vodă No. 2. — Telefon No. 1200.

BCU Cluj / Central University Library Cluj